

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Het mondiaal Jihadisme

Polarisatie & Radicalisering

EXPERTISE-UNIT SOCIALE STABILITEIT (ESS)

www.socialestabiliteit.nl

3 november 2016, Assen

Bron: NCTV/Min V&J

Maatschappelijke ontwikkelingen

Onze samenleving wordt steeds meer geconfronteerd met verschillende vormen van maatschappelijke spanningen & polarisatie (vaak ook met internationale aanleidingen).

Kenmerkende uitingsvormen:

- » **Wij-zij** denken
- » Een **harde toon** ten opzichte van elkaar
- » **Vermijding** van contact
- » **Confrontaties** en/of **gebrek aan vertrouwen**
- » In uiterste gevallen: **Uitreizigers** die zich aansluiten bij **IS**

Inhoud

Wat is mondiaal jihadisme?

Verschijningsvormen

Aantrekkingskracht

Een profiel?

Mondiaal jihadisme

Een wereldwijde gewelddadige beweging met sekte-achtige kenmerken:

- verwerping bestaande religieuze gezagsstructuren
- eis van absolute loyaliteit
- breuk met andersdenkende familie en vrienden
- ontbreken zelfkritiek
- morele superioriteit
- belofte van absolute heilszekerheid

Een vorm van extremisme...

- gevoel van bedreiging
- uitvergroting van 'de vijand'
- verwerping van bestaande wereldorde
- persoonlijke rol in vestiging utopie
- gebruik van geweld is geoorloofd of zelfs noodzakelijk

Moslim gemeenschap

Praktiserend

**Niet / Minder
Praktiserend**

Volks

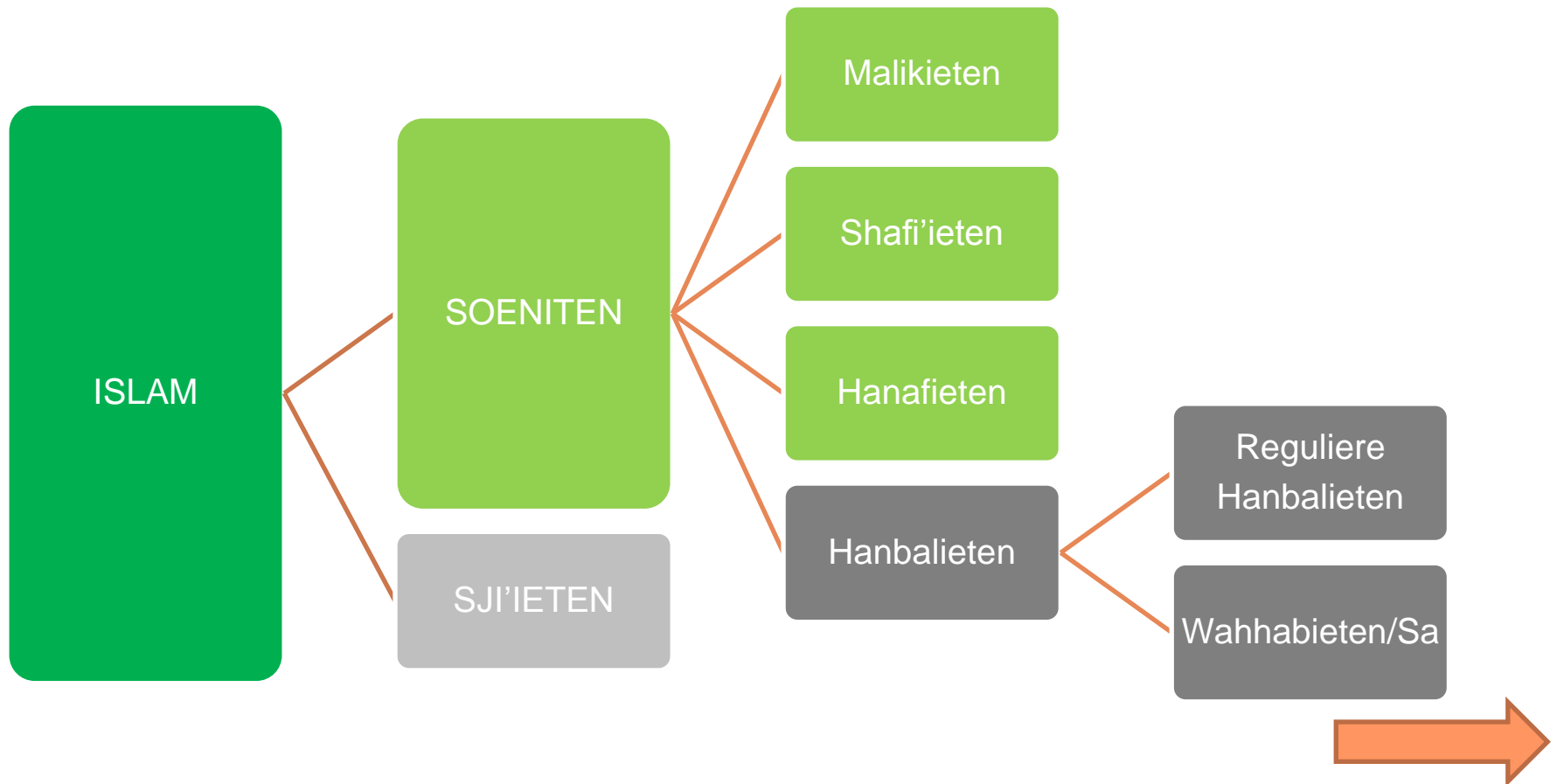
'Zuiver'

Orthodox

**Fundamentali
stisch**

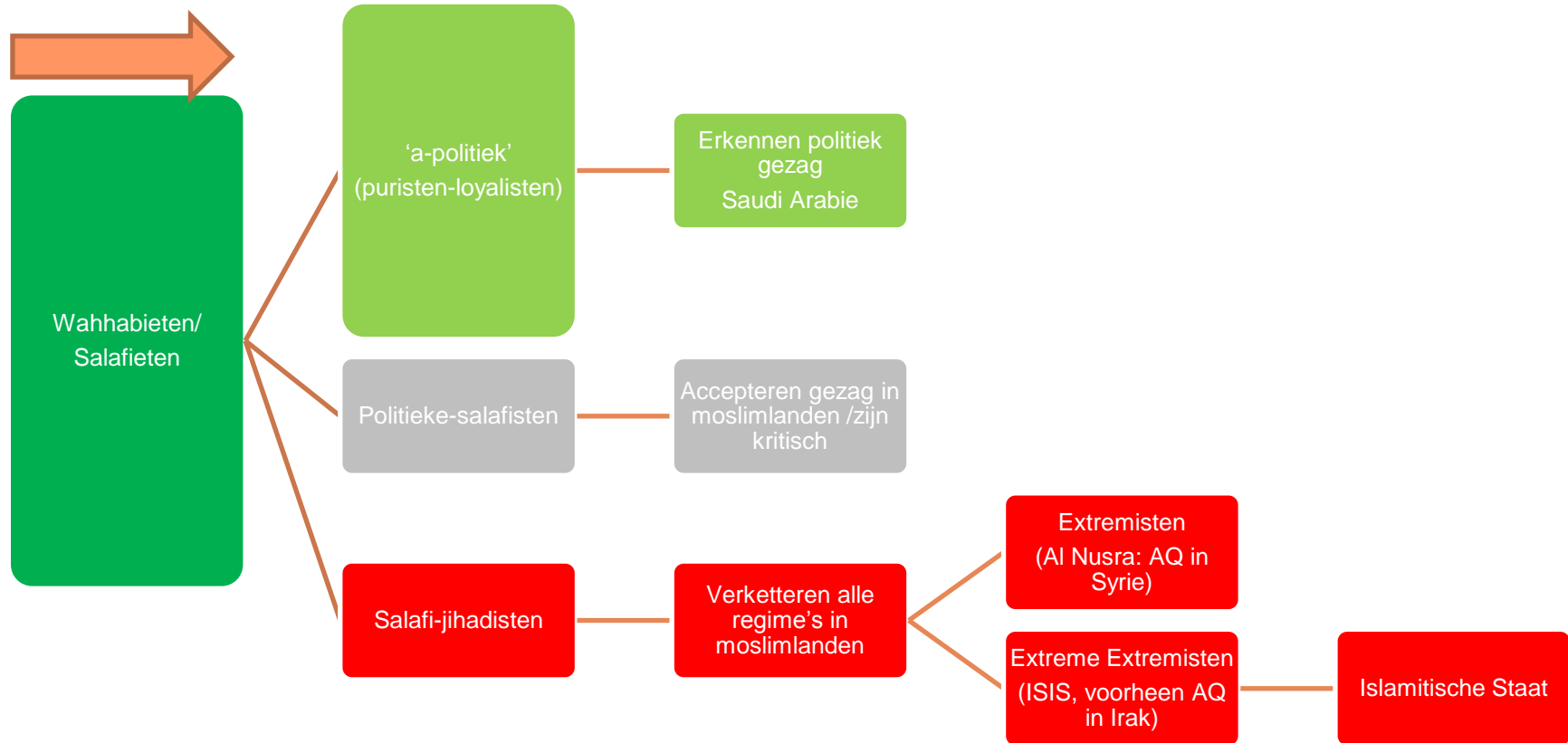

Islam Context 1

Islam Context 2

Context en ontwikkeling

Reisbewegingen

(Cumulatief sinds 2012)

Utreizigers

260

Vorig DTN

240

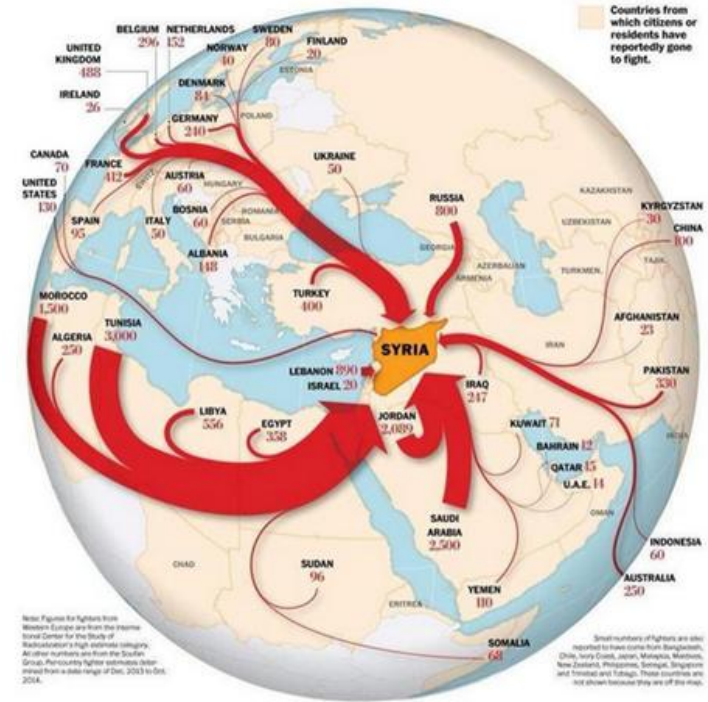
In totaal zijn sinds 2012 ongeveer 260 mensen uitgereisd naar Syrië/Irak. Sinds begin 2016 reizen er maandelijks minder mensen uit dan voorheen. Jihadisten op weg naar Europa gebruiken migratiestromen om Europa te bereiken.

Shaam Nieuws @shaamNieuws4 · 7m

In kaart:

Vanwaar zijn de Syrië/ kalifaat strijders afkomstig?
(Tijdspanne van 12/13 tot 10/14)

RETWEET

1

De Nederlandse context

2010-2012: vorming van radicale salafistische groepen

'Gemene deler':

activistisch in middelen en gedrag, extremistisch in ideologie

Aantrekkingskracht

- Uitdagen van alle gevestigde autoriteiten
- Broederschap, avontuur, zingeving
- Eenvoud van de boodschap
- 'Short cut'
- Utopische idealen

Grenzen aan activisme

Netwerken stuiten tegen spanningsvelden aan:

- Geen aansluiting bij bredere moslimgemeenschappen én tegelijkertijd pretenderen de 'mondiale' gemeenschap te vertegenwoordigen.
- 'Politiek' bedrijven én tegelijkertijd politiek afwijzen

'Oplossing':

- transnationaal militantisme
- oorlogsgebied(en) werk(t)en als nieuwe 'zingevende' magneet

Een profiel?

- mannen...maar steeds meer vrouwen
- 20-ers...maar ook jonger én ouder
- Nederlandse Marokkanen, Turken, Koerden en poldermoslims
- heel snel geradicaliseerd, of juist al lang radicaal
- school en werk
- psychische problemen?
- familie steunt een uitreis...of juist helemaal niet
- uiterlijk en gedrag?

Voorkomen van sociale spanningen en radicalisering

In Nederland zijn veel instanties betrokken bij het voorkomen van sociale spanningen en het bestrijden van radicalisering en terrorisme. Zowel het Ministerie van V&J als het Ministerie van SZW, BZK en OCW hebben verantwoordelijkheden in de aanpak. NCTV voert de regie op de uitvoering van het landelijke 'Actieprogramma integrale aanpak Jihadisme'.

Een preventieve aanpak:

Investeren in een preventieve aanpak is hard nodig om op langere termijn de voedingsbodem voor sociale spanningen radicalisering te verminderen of zelfs weg te nemen.

- Bewustwording en deskundigheidsbevordering,
  - ook vergroten van handelingsperspectief
- Persoonsgerichte aanpak
- Weerbaarheidsversterking
- Alternatief aanbod
- Voedingsbodems

Rollen en verantwoordelijkheden

Waar is de lokale overheid van?

- **Preventie, detectie en interventie aan de voorkant:**
Geen instroom van burgers naar radicaliserende netwerken
- **Interventie aan de achterkant:**
Repareren aan de achterkant: resocialisatie en de-radicalisering van burgers
- **Geen taak:**
Opsporing strafbare feiten, maar wel: bijdrage aan crisismanagement

Inzet NCTV

- Coördinatie en ondersteuning nationale en lokale (ct-) partners (ct-strategie, bgm-overleg, Actieprogramma Integrale aanpak Jihadisme)
- Strategische communicatie (woordvoering, messaging, facilitering tegengeluid)
- Waar nodig: oprichting specifieke faciliteiten (ROR, Steunpunt Familieondersteuning),
- Internationale samenwerking (Monitoring internationale reisbewegingen, Uitwisseling practices)

Ervaringen tot nu toe

- Scherpere in onderkennen probleem – analyse en duiding
- Relatie met moslimgemeenschappen → investeer in elkaar
- Verbinding maken betekent buiten kaders treden → eng vs. Lef
- Maak jezelf bekend en comfortabel met het onderwerp
- Ken je netwerk en zet de juiste mensen in
- Capaciteit, geld en kwaliteit: menskracht!
- **SAMEN WERKEN** (Gemeente, Politie, OM)

Meer info:

- Fenomeen analyse (NCTV)
- Idealen op drift (ESS)
- Expertise-unit Sociale Stabiliteit
- Training Omgaan met extreme idealen (OMEI)
- Familie ondersteuning & Exit
- Toolbox NCTV
- Stichting School en Veiligheid
- Stedelijke meldpunten
- Meldpunt SMN
- Driehoek & Veiligheidshuizen
- NCTV/Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland

Zoek uw collega/netwerk partners op !